

Minister Zdrowia

ZPN.050.26.2026.KM
Warszawa, 20 czerwca 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 17514 w sprawie sprzedaży artykułów w sklepikach szkolnych, złożoną przez Pana Posła Marcina Porzucka i grupę innych posłów, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Dane naukowe jednoznacznie potwierdzają istnienie zależności pomiędzy sposobem żywienia, w tym składem spożywanych produktów a stanem zdrowia człowieka. Wskazuje się na zasadność ograniczenia podaży energii, tłuszczów ogółem, w szczególności kwasów tłuszczowych nasyconych, a także cukrów oraz soli, przy jednoczesnej rekomendacji zwiększenia spożycia błonnika pokarmowego. W związku z tym zalecenia żywieniowe obejmują m.in. zwiększenie udziału w codziennej diecie warzyw i owoców, produktów zbożowych pełnoziarnistych, nasion roślin strączkowych oraz żywności o niskim stopniu przetworzenia. Dieta powinna cechować się odpowiednim zbilansowaniem oraz różnorodnością. Należy podkreślić, iż szczegółowy skład diety spełniającej kryteria zdrowotne może ulegać modyfikacjom w zależności od indywidualnych uwarunkowań, takich jak wiek, płeć, styl życia czy poziom aktywności fizycznej, a także uwzględniać czynniki kulturowe, dostępność lokalnych produktów spożywczych oraz utrwalone zwyczaje żywieniowe. Niezależnie od powyższych różnic, we wspólnym oświadczeniu Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) oraz Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) sformułowano podstawowe zasady zdrowej diety, oparte na wytycznych i innych elementach normatywnych opracowanych przez obie organizacje, do których należą: dostosowanie diety do zapotrzebowania organizmu oraz zapobieganie niedoborom składników odżywczych (adekwatność), zachowanie bilansu energetycznego

poprzez odpowiednią relację pomiędzy spożyciem energii a jej wydatkowaniem, przy jednoczesnym uwzględnieniu właściwych proporcji makroskładników (równowaga), ograniczenie spożycia składników i produktów mogących wywierać niekorzystny wpływ na zdrowie (umiarkowanie), uwzględnienie w diecie szerokiego zakresu wartościowych produktów spożywczych zarówno w obrębie, jak i pomiędzy poszczególnymi grupami żywności (różnorodność). Modele żywienia oparte na powyższych zasadach stanowią element działań sprzyjających promocji zdrowia w całym cyklu życia.

Nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 lutego 2026 r. – tzw. rozporządzenie „sklepikowe”¹ określa dopuszczalne grupy środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagania dla żywienia zbiorowego, umożliwiając stosowanie szerokiego asortymentu produktów spełniających ustalone kryteria jakościowe. Regulacja ta, z uwagi na charakter funkcjonowania jednostek systemu oświaty takich jak przedszkola i szkoły, obejmuje część dziennego żywienia, przy czym korzystanie z żywienia zbiorowego w szkołach ma charakter dobrowolny. Wspomniane rozporządzenie, wsparte edukacją zdrowotną prowadzoną na terenie jednostek systemu oświaty, wpisuje się w szereg działań zmierzających do wzmocnienia profilaktyki chorób dietozależnych.

Przy ustalaniu listy środków spożywczych dopuszczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży uwzględniono zalecenia żywieniowe, a także wartość odżywczą produktów. Należy mieć na uwadze, że żywność zawiera różne składniki odżywcze, w różnych ilościach. Przyjęcie jako kryterium dopuszczenia tylko zawartości jednego ze składników, np. cukrów, bez względu na rodzaj produktu, nie jest w związku z tym rozwiązaniem rekomendowanym. Na rynku są dostępne produkty, jak np. soki owocowe, warzywne czy owocowo warzywne, które poza cukrami, dostarczają witamin, składników mineralnych, substancji bioaktywnych, a soki przecierowe również błonnika pokarmowego. W odróżnieniu od nich napoje słodzone cukrem lub syropem glukozowo-fruktozowym stanowią głównie źródło energii przy niewielkiej lub zerowej ilości korzystnych dla zdrowia składników odżywczych. Dlatego w ww. rozporządzeniu dopuszczono do sprzedaży w jednostkach systemu oświaty soki owocowe, warzywne, owocowo-warzywne, inne napoje bez dodatku cukrów i substancji słodzących zdefiniowanych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie dodatków do żywności (Dz. U. L 354 z 31.12.2008, str. 16, z późn. zm.), a w przypadku napojów przygotowywanych na miejscu obniżono o 5 g zawartość cukrów dodanych w stosunku do rozporządzenia Ministra Zdrowia z 2016 r.

¹ Dz. U. poz. 197

Zgodnie z rekomendacjami WHO oraz normami żywienia dla populacji Polski należy dążyć do ograniczania spożycia tzw. cukrów wolnych, obejmujących zarówno cukry dodane, jak i cukry naturalnie występujące m.in. w sokach owocowych. Jednocześnie jednak podkreśla się, że negatywne skutki zdrowotne, w tym zwiększone ryzyko nadwagi, otyłości, są w szczególności związane ze spożyciem napojów słodzonych, które dostarczają energii przy niskiej wartości odżywczej. W konsekwencji, w zaleceniach żywieniowych oraz opracowaniach naukowych rozróżnia się: napoje zawierające cukry dodane (np. napoje słodzone cukrem, syropem glukozowo-fruktozowym), które powinny być ograniczane lub eliminowane z diety dzieci i młodzieży oraz produkty takie jak soki 100%, które – mimo obecności cukrów prostych – dostarczają również witamin, składników mineralnych oraz substancji bioaktywnych i mogą stanowić element urozmaicający zbilansowaną dietę. Jednocześnie dane wskazują, że głównym źródłem nadmiernej podaży cukrów w populacji dzieci i młodzieży nie są soki 100%, lecz napoje słodzone oraz inne produkty przetworzone. W świetle dopuszczenia do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty soków owocowych, trudno uzasadnić, w kontekście zawartości cukrów, zakaz sprzedaży napoju składającego się z wody i soku owocowego. Taki napój będzie zawierał niższą zawartość cukrów niż sok i pewną ilość innych składników odżywczych pochodzących z soku.

Istnieje ryzyko, że przyjęcie jednolitego limitu zawartości cukrów ogółem dla wszystkich napojów, niezależnie od ich charakterystyki, prowadziłoby do braku rozróżnienia pomiędzy produktami o odmiennej jakości żywieniowej, w tym do deprecjonowania produktów takich jak soki 100%, które – w przeciwieństwie do napojów słodzonych – zawierają też składniki korzystne.

Różnicowanie, polegające na odmiennym traktowaniu napojów przygotowywanych na miejscu oraz napojów pakowanych, znajduje uzasadnienie praktyczne. W przypadku napojów przygotowywanych na miejscu istnieje możliwość bezpośredniej kontroli składu i ilości dodawanych cukrów, co uzasadnia wprowadzenie bardziej precyzyjnych limitów, sprzyja ograniczeniu podaży cukrów dodanych oraz ujednoliceniu praktyki przygotowywania napojów w jednostkach systemu oświaty.

Ministerstwo Zdrowia nie zamyka się na ewentualne modyfikacje przepisów. Jeśli praktyka rynkowa lub doświadczenia organów kontrolnych wykażą, że w obowiązujących regulacjach pojawiają się luki osłabiające ich zdrowotny cel, możliwe będzie rozważenie odpowiedniej nowelizacji. Nadrzędnym celem pozostaje jednak skuteczna ochrona zdrowia dzieci i młodzieży, dlatego analiza funkcjonowania przepisów w praktyce oraz gotowość do ich udoskonalania stanowią naturalny element procesu regulacyjnego.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/